

Sociale veiligheidsbeleid

Hoe werkt Delta vmbo aan de sociale veiligheid, preventief en curatief

Inhoud

Inhoud.....	2
1. Woord vooraf.....	3
2. Kernwaarden.....	4
3. Normgedrag.....	4
4. Sociale veiligheid	5
Algemeen	5
Leerpleinen	5
Monitoring	5
Pedagogisch conciërge.....	5
Samenwerking met partners.....	6
Ambities	6
5. Discriminatie	6
Definities	6
6. Pesten.....	7
Hoe wordt er gepest?.....	7
Digitaal pesten.....	7
Het aanpakken van pesten.....	8
7. Signaleren en monitoren.....	8
Welke signalen en hoe doorgeven?	8
Waarom monitoren	8
Verplichting.....	9
Resultaat	9

1. Woord vooraf

Ouder(s)/verzorger(s), leerlingen, medewerkers en bezoekers zijn positief over het veilige leer- en werkklimaat op onze school. We treden op tegen seksuele intimidatie, agressie en geweld, pesten en discriminatie en alle ander vormen van gedrag die in strijd zijn met onze kernwaarden. Ondanks dat sociaal veiligheidsbeleid verplicht is per augustus 2026 zijn de eerste stappen voor dit beleid gezet samen met ouders en leerlingen in het schooljaar 2024-2025 door het vaststellen van onze gezamenlijke waarden en normen. Al jaren scoort Delta vmbo hoog bij de Leerling- en Oudertevredenheidsonderzoeken (LTO en OTO) op sociale veiligheid en door hier blijvend en preventief aandacht voor te hebben verwachten we dat zo te houden. We zetten actief in op ons normgedrag waarmee we de veilige basis willen waarborgen. Delta vmbo wil met dit sociale veiligheidsbeleid duidelijk maken op welke wijze we werken aan de sociale veiligheid binnen school. We werken hierin zowel preventief, door in te steken op bewustwording en het voorkomen van (sociaal) onveilige situaties maar ook curatief waarbij vanuit de gedachte van herstelgericht¹ werken en het terugkeren naar een situatie waarin de (sociale) veiligheid weer ervaren wordt. Het beleid formuleert uitgangspunten vanuit de kernwaarden en ons normgedrag en geeft een beeld van de verschillende rollen. Het beleid heeft een looptijd van vier jaar, maar kan ook door ontwikkelingen worden bijgesteld.

Naast dit beleid werkt Delta vmbo met een calamiteitenplan waarin beschreven wordt hoe er gehandeld dient te worden bij bepaalde veiligheidssituaties en een anti-pestprotocol waarin beschreven staat welke acties er uitgevoerd worden wanneer er een melding is vanuit sociale onveiligheid en/of pesten.

Het werken aan de sociale veiligheid is een taak die iedereen raakt, van ouder tot docent, van schoolleiding tot leerling, van conciërge tot ondersteuningsteam. Als iedereen zich bewust is van zijn/haar rol en deze ook goed oppakt zorgen we samen voor een sociaal veilige omgeving waarin optimaal geleerd én gewerkt kan worden.

¹ Herstelgericht werken gaat naast sancties uit van de noodzaak en het recht om de relatie tussen betrokkenen te herstellen.

2. Kernwaarden

Als school werken we samen met ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen aan een omgeving waar onze waarden en normen centraal staan. We vertalen onze normen zo dat deze begrijpelijk zijn voor iedereen die bij school betrokken is. Deze normen vormen de basis voor ons dagelijks handelen. We creëren een veilige leeromgeving waarin iedereen zichzelf kan zijn, we ons verdraagzaam opstellen en we respect hebben voor elkaar, elkaars spullen en elkaars mening. Samen maken we de school.

3. Normgedrag

Binnen Delta vmbo zien we sociaal veilig gedrag als een collectieve verantwoordelijkheid. Iedere leerling, medewerker, ouder/verzorger en anders betrokkene draagt bij aan een cultuur waarin respect, vertrouwen en samenwerking centraal staan. In aansluiting op onze kernwaarden Veiligheid, Vooruitgang, Professioneel handelen en Gezamenlijk hanteren we onderstaande gedragsnormen als uitgangspunt voor het waarborgen van de sociale veiligheid:

- We accepteren anderen zoals ze zijn.
- We behandelen elkaar met respect, in taal én gedrag, zowel offline als online. Dit betekent dat we kwetsende opmerkingen, discriminatie, roddelen, buitensluiten, negeren of digitaal pesten nooit tolereren.
- We spreken elkaar aan op grensoverschrijdend gedrag, ook als we er zelf niet direct bij betrokken zijn. Het stoppen van pesten is een groepsproces; doorbreken begint bij actie van omstanders.
- We blijven in gesprek, ook als het schuurt. Ruzies of misverstanden lossen we op door te luisteren en ruimte te geven aan de ander.
- We blijven van elkaar en elkaars spullen af. We respecteren persoonlijke grenzen en eigendommen.
- We nemen verantwoordelijkheid voor ons gedrag, ook als we fouten maken. Falen mag, herhalen zonder reflectie niet.
- We zetten ons in voor een positieve groepsdynamiek. We vieren successen samen en werken actief aan een fijne sfeer in de klas.
- We zorgen samen voor een veilige omgeving, waar ieder zichzelf kan zijn, zich gehoord voelt en zich durft uit te spreken.

Deze gedragsnormen gelden binnen én buiten de school, ook online. Digitale communicatie vraagt net zoveel respect en verantwoordelijkheid als persoonlijk contact. Iedereen binnen onze schoolgemeenschap heeft het recht om vrij te zijn van pestgedrag, in welke vorm dan ook.

Door actief te werken aan dit normgedrag, zorgen we samen voor een school waarin we veilig leren, werken en groeien.

4. Sociale veiligheid

Algemeen

Op Delta vmbo werken we op verschillende wijzen aan de sociale veiligheid. Vanuit onze kernwaarden hebben we samen met leerlingen, ouders en collega's gewerkt aan normgedrag. Dit is vertaald in "samen Delta vmbo²" waarin we heldere afspraken hebben opgeschreven en duidelijk maken wat een ieders rol daarin is. Aan het begin van ieder schooljaar besteden we aandacht aan dit normgedrag met alle betrokkenen en gedurende het schooljaar besteden we op school hier ook op verschillende momenten aandacht aan.

Door in te zetten op sterk pedagogisch handelen verwachten we van al onze docenten dat zij zorgen voor een veilig leerklimaat in de klas. Maar een docent ziet hierin natuurlijk niet alles. De komende jaren zetten we daarom ook in op het versterken van positieve groepsvorming. Dit doen we met preventieve acties in de groepen, waaronder het in beeld brengen van het functioneren van groepen en aandacht voor de manier waarop we met elkaar omgaan, maar ook met het aanpakken van groepen die nog niet optimaal functioneren.

Leerpleinen

In de onderbouw zitten onze leerlingen het meest aantal uren in klasverband in het lokaal. Anders dan bij andere scholen zorgen we er ook voor dat leerlingen al in de onderbouw in gemixte groepen zitten, bij de vakken M&M en N&T. Door deze werkwijze maken we de stap van de onderbouw naar de bovenbouw, waar het veel gebruikelijker is om in gemixte, cluster-, groepen te zitten. In de onderbouw worden deze groepen samengesteld door het ondersteuningsteam waarbij rekening wordt gehouden met gemêleerde groepen en een mix van ondersteuningsbehoeften.

Monitoring

Sinds begin 2025 monitoren we actief het functioneren van de groepen. Dit helpt ons om eventuele interventies in groepen te doen om groepen beter te laten functioneren maar het geeft ons ook informatie over hoe leerlingen individueel zich in de groepen voelen. Daarnaast nemen we jaarlijks de STORM vragenlijst af bij onze leerlingen in leerjaar 1 en 4 om te kijken hoe zij zich op school voelen.

Pedagogisch conciërge

Alle conciërges van Delta vmbo zijn geschoold als Pedagogisch conciërge. We verwachten van onze conciërges dat zij veel met leerlingen bezig zijn. Ze heten leerlingen welkom in de ochtend en surveilleren zowel binnen als buiten school wanneer leerlingen zich vrij door de school bewegen. Als een leerling een vraag heeft komt deze al vaak uit bij een conciërge. Of het nu gaat om zijn of haar kluisje of een kapotte fietsband. Maar ook vinden leerlingen het vaak prettig om bij een conciërge hun hart te luchten. Ook zijn onze conciërges actief en inhoudelijk betrokken bij onderwijskundige zaken zoals de bibliotheek en de International Award³. De conciërge heeft zo,

² Samen Delta vmbo is te vinden op de website en wordt actief gedeeld met ouders en leerlingen aan het begin van het schooljaar.

³ De International Award for Young People is een internationaal programma wat we aanbieden in de bovenbouw

als centraal persoon binnen de school voor leerlingen, een belangrijke signaal-, ondersteuning- en doorverwijsfunctie.

Samenwerking met partners

Bij de uitvoeringshandhaving van het beleid ten aanzien van sociale veiligheid werkt de school samen met externe partners als politie, GGD, GGZ, Leerplicht, Jeugdzorg, opvoedondersteuners, gemeente en anderen. De gemeente heeft hierin haar taken uitbesteed aan Sociale Teams Helmond, waarin Sterker Sociaal Werk, Bijzonder Jeugdwerk en Vincent van Gogh samenwerken. Indien noodzakelijk worden ook andere partijen in de regio betrokken bij uitdagingen op het gebied van sociale veiligheid.

Ambities

De komende jaren willen we onze aanpak voor positieve groepsvorming sterk verbeteren. Hiermee verwachten we dat het aantal interventies dat door het ondersteuningsteam, de leerjaarcoördinatoren of schoolleiding gedaan moet worden daalt en de algeheel ervaren sociale veiligheid nog verder toeneemt. Daarnaast zetten we meer in op herstelgericht sanctioneren. Met "Samen Delta vmbo" is hier een duidelijke escalatie in ontstaan. Hier besteden we constant aandacht aan met ons personeel maar ook met ouders aan het begin van het schooljaar.

5. Discriminatie

Discriminatie aan de orde stellen is niet makkelijk, wel noodzakelijk. Niet alleen omdat discriminatie verboden is, maar omdat ervaren discriminatie heel ongrijpbaar is. Het kan zorgen voor een onveilige sfeer in de school en invloed hebben op leerresultaten en werkplezier. Of iets discriminatie is of niet, is niet altijd zeker. Mensen twijfelen soms of ze wel gediscrimineerd zijn. Hetzelfde geldt voor de 'dader'. Ook al is het niet je bedoeling om te discrimineren, het kan zijn dat de leraar handelt op basis van onbewuste vooroordelen en stereotypen en daardoor prestaties van leerlingen beïnvloedt.

Definities

Artikel 1 van de Grondwet zegt: "Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan". Het Wetboek van Strafrecht Artikel 90 zegt "Onder discriminatie of discrimineren wordt verstaan elke vorm van onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur, die ten doel heeft of ten gevolge kan hebben dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel terrein of op andere terreinen van het maatschappelijk leven, wordt tenietgedaan of aangetast".

Uitgaande van de Nederlandse wet zou je discriminatie dus kunnen omschrijven als het onterecht maken van onderscheid waardoor iemand tekort wordt gedaan.

In het Wetboek van Strafrecht worden de volgende handelingen strafbaar gesteld:

- Discriminerende belediging;
- Aanzetten tot discriminatie van groepen mensen;
- Verspreiden van materiaal met discriminerende inhoud;
- Deelnemen aan een organisatie met een discriminerend karakter;
- Met opzet discrimineren in uitoefening van ambt, beroep of bedrijf (=misdrijf);
- Niet opzettelijk discrimineren in uitoefening van ambt, beroep of bedrijf (=overtreding).

Er wordt gesproken van feitelijke discriminatie wanneer artikel 1 van de grondwet en/of artikel 90 van het Wetboek van Strafrecht wordt overtreden. Wanneer er geen sprake is van een wettelijke overtreding, maar iemand zich toch gediscrimineerd voelt (bijvoorbeeld omdat iemand zich onterecht negatief bejegend voelt of het idee heeft ongelijk behandeld te worden), dan wordt gesproken over ervaren discriminatie. Uitsluitend feitelijke discriminatie is strafbaar. Toch dient ook

ervaren discriminatie serieus genomen te worden, omdat ervaren discriminatie gepaard kan gaan met feitelijke discriminatie. Het moet duidelijk moet worden dat er geen sprake is van feitelijke discriminatie wanneer dit het geval is. Tegelijkertijd is al de ervaring van discriminatie een signaal is dat de sociale veiligheid in het geding is.

Bij signalen van discriminatie werken we volgens de richtlijn discriminatie van ons calamiteitenplan.

6. Pesten

Pesten is gedrag waarbij iemand (on)bewust en herhaaldelijk schade wordt aangedaan: fysiek, emotioneel of sociaal. Het kan gaan om uitschelden, bedreigen, slaan, spullen kapotmaken, maar ook om buitensluiten, roddelen, negeren of iemand belachelijk maken. Naast het traditionele pesten komt digitaal pesten steeds vaker voor. Dit betreft pestgedrag dat via internet, sociale media, apps, of sms plaatsvindt. Denk aan het sturen van kwetsende berichten, het verspreiden van roddels of foto's zonder toestemming, of het buitensluiten van iemand uit digitale groepen. Digitaal pesten kan dag en nacht doorgaan, en het slachtoffer moeilijk ontkomen. De school heeft de verantwoordelijkheid om alert te zijn op signalen en, voor zover het binnen haar invloedssfeer ligt, actie te ondernemen wanneer digitaal pestgedrag invloed heeft op het welzijn of de veiligheid van leerlingen binnen de schoolcontext.

Pesten is iets anders dan plagen of ruzie: bij plagen is sprake van gelijkwaardigheid en stoppen beide partijen als het te ver gaat. Bij pesten is er juist geen balans meer – en dat maakt het zo schadelijk.

Om pesten effectief te kunnen herkennen en aanpakken, is het belangrijk dat alle betrokkenen, leerlingen, ouders en medewerkers, letten op herkenbare signalen die kunnen wijzen op pestgedrag. We hebben deze signalen overzichtelijk op een rij gezet. Dit helpt iedereen om pestgedrag tijdig te signaleren en passende stappen te kunnen zetten.⁴

Onze volledige aanpak omtrent het voorkomen van en aanpakken van pesten staat beschreven in ons anti-pestprotocol.

Hoe wordt er gepest?

Het pesten kan op verschillende manieren voorkomen. Hieronder staan enkele voorbeelden:

Fysiek	trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken, opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten, stalken
Materieel	afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, klieren op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen
Verbaal	schelden, jennen, vernederen, belachelijk maken, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, het mondood maken van de ander (bijv. "snitch" noemen)
Relationeel	Roddelen, doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes of bij groepsopdrachten

Digitaal pesten

Daarnaast kennen we het digitaal pesten oftewel cyberpesten. Digitaal pesten is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

⁴ Mede gebaseerd op: <http://www.pest.nl/informatie-over-pest/jongeren/14-18-jaar>

Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral hoe we dat als team het beste kunnen doen. Met het anti-pestprotocol legt de school vast hoe we pesten curatief aanpakken. De school draagt er zorg voor dat het gehele personeel, ouders en leerlingen op de hoogte zijn van dit protocol. Dit sociale veiligheidsbeleid geeft meer richting aan de preventieve aanpak.

Enkele uitgangspunten bij ons anti-pestprotocol:

- Pesten wordt als een probleem gezien door alle direct betrokken partijen: docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders, leerlingen, externen binnen school en schoolleiding.
- We bieden steun aan degene die gepest wordt en degene die gepest heeft. Het signaal wordt serieus genomen. Er wordt uitgezocht wat de situatie is. We houden er altijd rekening mee dat zowel pesters als gepesten schulddragers kunnen zijn.
- Ouders worden betrokken. Ouders zijn een onmisbare partner in het voorkomen en aanpakken van pestgedrag, zowel binnen als buiten school. Wanneer ouders signalen krijgen dat hun kind gepest wordt of zelf pestgedrag vertoont, nemen wij deze signalen serieus en zoeken wij actief de samenwerking om gezamenlijk tot een oplossing te komen.

7. Signaleren en monitoren

Welke signalen en hoe doorgeven?

Wanneer er signalen van sociale onveiligheid of pesten uit de klas komen of door collega's worden gemeld, is de mentor verantwoordelijk voor het in gang zetten van de interventie. De mentor zal het ondersteuningsteam op de hoogte brengen van de situatie en zorg dragen voor een melding via de meldknop. Vanuit het ondersteuningsteam worden eventuele vervolgacties uitgezet.

Iedere andere bij de school betrokkene doet een melding via de meldknop. Ook kan een leerling ervoor kiezen om (een gevoel van) sociale onveiligheid te melden bij een vertrouwenspersoon van Delta vmbo.

De vertrouwenspersoon heeft dan eerst het gesprek met de leerling en onderzoekt waarom de leerling ervoor heeft gekozen om niet elders te melden.

Vervolgens brengt de vertrouwenspersoon de ondersteuningscoördinator op de hoogte en zorgt ervoor dat een melding via de meldknop wordt gedaan. De ondersteuningscoördinator beoordeelt welke verdere acties in het kader van de interventie genomen moeten worden.

Waarom monitoren

Metten is weten. We kunnen alleen een goed sociaal veiligheidsbeleid voeren als we inzicht hebben in de beleving van veiligheid en het welbevinden van de leerlingen op onze school. Daarom is monitoring een heel belangrijk element van dit beleid. Natuurlijk vindt monitoring iedere dag plaats, in en buiten de klas, in gesprekken met de groep en met de ouders. Daarnaast beschikt de school over instrumenten als het onderzoek door de GGD in leerjaar 1 en 4, het Emovo onderzoek en we monitoren de sociale veiligheid jaarlijks met de LTO en de OTO. Daarnaast zijn we zoals eerder vermeld begonnen met het meten van het groepsproces binnen de verschillende klassen. Al deze data geeft ons inzicht in waar het gaat goed gaat en waar het beter kan. Dit kan zowel op beleidsniveau zijn als op specifieke situaties, groepen of lessen. Deze informatie is in de basis inzichtelijk voor alle direct betrokkenen binnen school, mentor, vakdocenten, leerjaar coördinatoren, ondersteuningsteam en schoolleiding. Algemene data worden ook gedeeld via de daarvoor gebruikelijke kanalen.

Op het niveau van de stichting wordt er gewerkt met een algemene incidentregistratie.

Verplichting

De school is verplicht de sociale veiligheid van leerlingen te monitoren met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft. De inspectie krijgt vervolgens inzage in de resultaten van de monitoring en heeft de bevoegdheid om de inspanning van een school te beoordelen. Ook moet de school kunnen aantonen met welke interventies of programma's zij zorgdragen voor een sociaal veilige leeromgeving en aandacht besteden aan pesten.

Resultaat

Indien bovenstaande aanpak niet tot het gewenste resultaat heeft geleid dan neemt de school passende maatregelen. We zullen dan ook jaarlijks input ophalen vanuit de verschillende leerjaren, OTO, LTO en het ondersteuningsteam om het beleid eventueel bij te stellen.